

Н.О. Власова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

М.А. Дядюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРІОАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Входження освіти України у єдине європейське інформаційне та освітнє поле, потік інформації, який постійно зростає, стислі строки та потреби збільшення ефективності засвоєння матеріалу через активізацію навчання зумовлюють необхідність і доцільність використання у процесі вивчення економічних дисциплін сучасних технологій навчання. В економічній освіті впроваджується велика кількість навчальних технологій. Серед них пошуково-дослідницькі, особистісно орієнтовані, критеріально орієнтовані, імітаційні, інформаційні, модульно-рейтингова система, дистанційне навчання та ін., кожна з яких має технологічне інваріантне ядро. Сьогодні провідним типом навчання є інтеріоактивний, стратегією якого є надання студентові можливості самореалізуватися, створення у нього іміджу успіху. Науково обґрунтовані комплексні програми взаємодії викладача та слухачів у навчальному процесі, які є головним змістом цих технологій, дозволяють виконати сучасні вимоги щодо організації навчально-пізнавальної діяльності студентів та їхньої професійної самореалізації.

Інтеріоактивні технології навчання базуються на використанні методичної системи, основу якої становлять активізаційні методи навчання, що забезпечують формування особистісно, професійно та соціально значущих якостей тих, хто навчається, через інтеріоризацію за рахунок спеціально створених умов навчального середовища. Використання інтеріоактивних технологій навчання у процесі вивчення економічних дисциплін дає змогу здійснити перехід до нетрадиційних форм організації діяльності. Їх застосування передбачає збільшення самостійної інтелектуальної пошукової діяльності студентів та дає змогу формувати аудиторію з урахуванням потреб та мотивів слухачів. Вони застосовуються не тільки для глибшого розуміння та засвоєння, а й для використання отриманої інформації, що допомагає сформувати систему знань із певної економічної дисципліни та включити її до більш масштабної системи міждисциплінарних зв'язків.

Застосування інтеріоактивних технологій навчання дає можливість розглянути безліч проблем практичної діяльності, які не

мають однозначного вирішення, що також сприяє формуванню власної позиції в слухача, розвитку критичного мислення, уміння працювати самостійно. Увесь процес навчальної діяльності проходить на позитивному емоційному фоні, що забезпечує підвищення ефективності співробітництва викладача та слухачів. При цьому викладач, проводячи заняття, стає не стільки джерелом інформації, скільки організатором усієї роботи, який спрямовує її в потрібне русло, створює сприятливий психологічний клімат у групі, коректує помилки. Роль викладача особливо зростає, коли слухачі працюють в умовах ігрових моделей навчання. Це допомагає студентам творчо підходити до процесу навчання взагалі, сприяє розвитку вміння зіставляти альтернативні рішення, бачити неординарні способи розв'язання проблем.

Перспективною формою застосування інтерактивних технологій навчання у процесі вивчення економічних дисциплін, на думку авторів, є проведення практично-семінарських занять у малих групах по 5-6 осіб. Це так звані групи психологічного комфорту, у яких кожен учасник відіграє свою особливу роль і своїми особистісними й професійними якостями доповнює інших.

Робота «малих груп» у процесі навчання дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування, що є важливими для майбутньої професійної діяльності. В основі цього процесу є явище інтеріоризації – формування внутрішніх структур психіки під впливом факторів середовища діяльності. Саме в цьому явищі полягає причина такої тенденції: як студент проявляє себе в роботі малої групи, так, скоріше за все, він буде діяти й у професійному середовищі.

Малі групи дають змогу зробити крок до адекватного сприйняття самого себе, певна позиція, на якій базується розвиток самостійності, самосвідомості є самоакцептація – визнання самого себе за цінність, незважаючи на обмеження, які властиві кожному з нас.

Використання «малих груп» у навчальному процесі під час викладання економічних дисциплін сприяє підвищенню ефективності за рахунок ефекту синергії інших методів та прийомів діяльності: дискусій, бесід, ігор, аналізу конкретних ситуацій, створення навчальних проєктів.